

Sþ.

440. Tillaga til þingsályktunar

[220. mál]

um könnun á stærð íslenska selastofnsins og áhrifum hans á fiskveiðar og vinnslu sjávaraflla.

Fm.: Gunnlaugur Finnsson.

Alþingi ályktar að skora á ríkisstjórnina að láta fram fara nánari athugun en nú liggur fyrir á eftirfarandi atriðum.

1. Stærð íslenska selastofnsins.
2. Áhrifum hans á vöxt og viðgang íslenskra fiskstofna, þ. m. t. hrognkelsi, lax og silungur.
3. Fylgni milli stærðar selastofnsins og hringormamagns í nytjafiski.
4. Kostnaðarauka fiskvinnslunnar og markaðstjóni af völdum hringorma.

Að athugun lokinni skal móta afstöðu til þess, hvort ástæða er til að halda selastofninum innan ákveðinna marka, og ef sú verður niðurstaðan, hvernig að verður staðið af hálfu hins opinbera varðandi veiðar og nýtingu afurðanna.

Skal í því sambandi haft samráð við náttúruverndarsamtök og fulltrúa þeirra, sem hlunninda njóta af selveiðum.

Greinargerð.

Í allri umræðu um verndun fiskstofna við Ísland, einkum þeirra sem ofveiddir eru, hefur fyrst og fremst verið rætt um verndun með því að takmarka sókn fiskiskipa í þessa stofna. Enda þótt enginn mannlegur máttur geti haft áhrif á ýmsa þá þætti í lífríki sjávarins, sem ákveða vöxt og viðgang einstakra fiskstofna, er rétt að athuga hver áhrif hugsanleg aukin selagengd við landið hefur á fiskstofnana og heilbrigði þeirra.

Það er öllum kunnugt, að selveiði hefur farið minnkandi hér við land á undanförunum árum í kjölfar verðhruns á selskinnamarkaði. Á þetta einkum við að því er varðar veiði útselskópa. Má heita að hún hafi lagst niður hin allra síðustu ár. Að sögn kunnugra manna, sem fylgst hafa með þessum þætti náttúruvafarsins, hefur útsel fjölgað mjög mikið að undanförunu, enda afleiðing af minnkandi veiði.

Þetta mál snertir ekki aðeins aukna veiði útselsins á fiski, heldur og að samkvæmt rannsóknum vísindamanna er útselur mun meiri sýkingarvaldur nytjafiska en landselur, þar sem í öllum tilvikum fundust kynþroska þorskormar og í meira mæli í maga útsela en í landsel, þar sem ormar fundust í 75% tilvika.

Að áliti fiskifræðinga er gróft áætlað að selastofninn neyti um 100 þús. tonna af sjávarfangi á ári, þar af um 30 þús. tonn þorskaflla. Þar við bætist, að hér er yfirleitt um ungfisk að ræða og því í reynd mun meira magn, þó ekki nema hluti hans næði fullum þroska.

Allmikil rannsóknarstörf hafa verið unnin að undanförunu á þessu sviði. Hefur það ekki hvað síst verið gert í samvinnu við og á vegum nefndar, sem skipuð var í ársbyrjun 1976 til að kanna þessi mál.

Í grein, sem Björn Dagbjartsson ritar nýlega í Ægi, kemur fram að nauðsynlegt er að rannsaka þessi mál mun meir til þess að fá marktækan grundvöll til að byggja á tillögur um aðgerðir. Verði það að ráði, þarf það að gerast í samráði við þá bændur, sem hlunnindi hafa af selveiði, og taka tillit til náttúruverndarsjónarmiða, því ekki má selategundum stafa eyðingarhætta af hugsanlegum aðgerðum. Komi til þess að takmarka selastofna með veiði, þarf að skipuleggja hana og e. t. v. leita til þeirra sem mesta reynslu hafa í slíkum aðgerðum, en það munu vera Norðmenn. Þá þarf að athuga, hvort og hvernig hægt er að nýta kjöt og spik af selnum, t. d. til minkafóðurs eða í annað.

Hugsanlega yrði arðbært að verka skinnin og framleiða innanlands ýmsar vörur, minjagripa o. fl., svo eitthvað sé nefnt.

Tilgangurinn með flutningi þessarar þingsályktunartillögu er sá, að haldgóðar upplýsingar fáiast um það, hvort ástæða er til að takmarka aukna sókn sels í okkar sameiginlega forðabúr, bæði með tilliti til magns og heilbrigðis fisksins, og upplýsingar um áhrif sýkingar á framleiðslukostnað og markaðstjón.